

Nederland in cijfers

2

procent van de Nederlanders gaat tijdens een vakantie in eigen land vissen.

2,12

euro kost een patatje met mayonaise gemiddeld.

2,9

kilometer fietsen we gemiddeld per dag.

6,76

meter onder NAP is het laagste punt van Nederland. Het bevindt zich in een weiland in de Zuidplaspolder ten noordoosten van Nieuwerkerk aan den IJssel.

12,30

euro (excl. entree) geven we gemiddeld per persoon uit tijdens een dierentuinbezoek (in een pretpark is dat € 21,60).

16

fietswinkels heeft Nederland per 100.000 inwoners.

322,4

meter hoog is de Vaalserberg, het hoogste punt van Nederland.

8900

fietsknooppunten zijn er in ons land.

27.000

vrijwilligers zorgen ervoor dat je museumbezoek gladjes verloopt.

34.200

kilometer aan fietspaden ligt er dwars door Nederland.

41.543

km² is de oppervlakte van Nederland.

976.000

Nederlanders bezoeken jaarlijks Zuid-Limburg.

2.160.000

kunsthelvers kijken naar *De Nachtwacht* en andere hoogtepunten in het Rijksmuseum.

2.640.000

buitenlandse toeristen verblijven een of meerdere nachten aan de Nederlandse kust (69 procent van hen komt uit Duitsland).

3.519.000

Nederlanders gaan op vakantie naar Duitsland (2.545.000 naar Frankrijk, 2.182.000 buiten Europa).

5.180.000

mensen worden dolgedraaid in de Python of op z'n minst in vervoering gebracht door het Sprookjesbos in de Efteling.

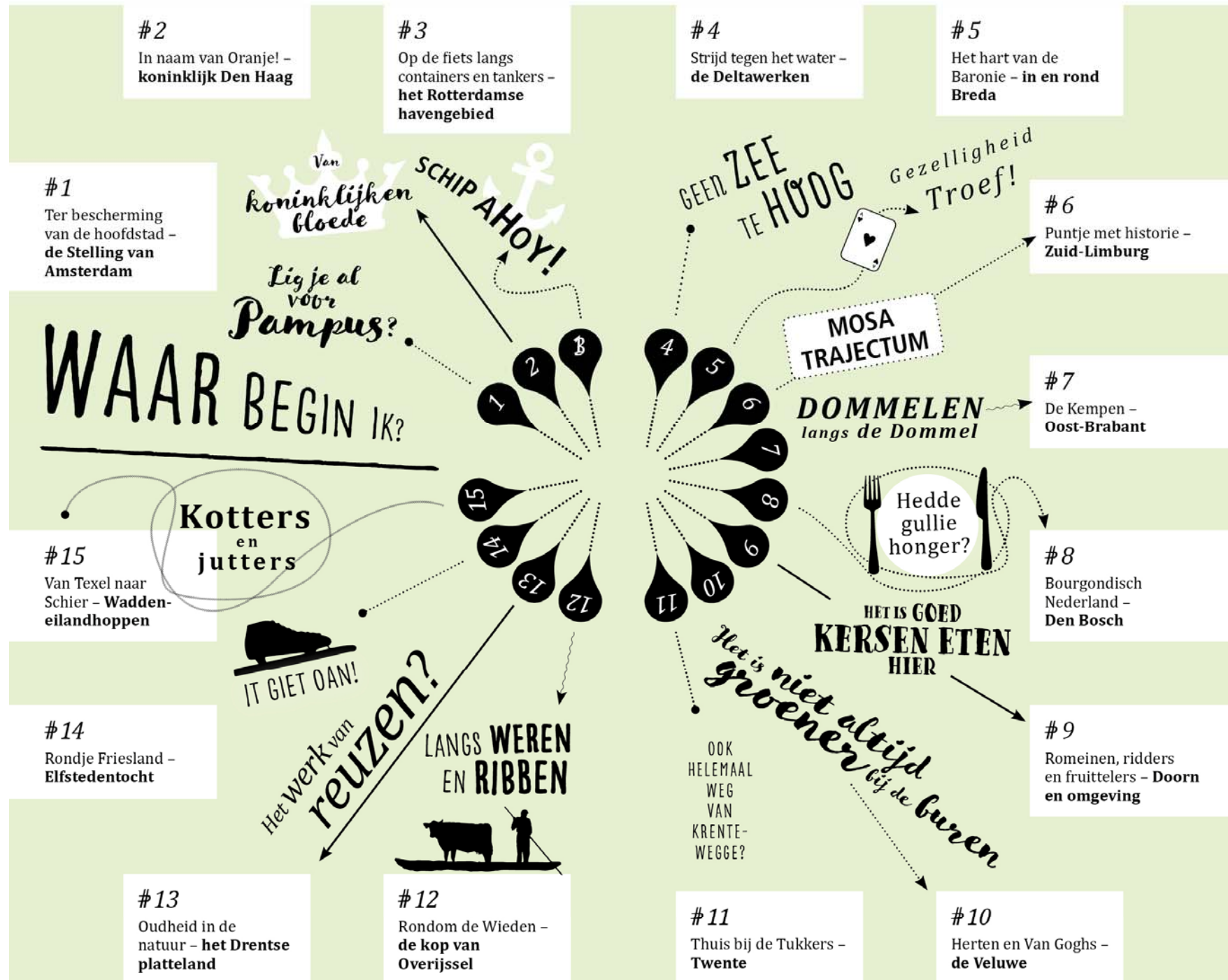
6.700.000

buitenlandse toeristen boeken een hotelovernachting in Amsterdam.

17.269.804
inwoners had Nederland
op 7 november 2018
(schatting CBS)

Het kompas van Nederland

15 manieren om je onder te dompelen in eigen land

#3 Het Rotterdamse havengebied

zoetigheid in smaken die je nooit zelf had kunnen bedenken – en natuurlijk jeneverboubons.

Fiets terug naar het startpunt via fietsknooppunt 10, 09, 77, 76, 75, 42 en 40.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Haven: www.portofrotterdam.com.

Nationaal Sleepvaart Museum 1:

Hoogstraat 1-3, Maassluis, www.nationaalsleepvaartmuseum.nl, juli-aug. ma.-vr. 11-16.30, za.-zo. 12-16.30, de rest van het jaar di.-zo. 13.30-16.30 uur, € 4, 4-12 jaar € 2.

Het Keringhuis 3: Maeslantkeringweg 139, Hoek van Holland, www.keringhuis.nl, ma.-vr. 10-16, za.-zo. 11-17 uur, € 2 (rondleiding € 4,30), tot 18 jaar gratis (rondleiding € 2,30).

Museum Vlaardingen 7: Westhavenkade 54, Vlaardingen, www.museumvlaardingen.nl, di.-za. 10-17, zo. 12-17 uur, € 6,50, tot 18 jaar gratis.

Nationaal Jenevermuseum 8: Lange Haven 74, Schiedam, www.jenevermuseum.nl, di.-zo. 11-17 uur, € 5 (brande-rij), € 8,50 (museum en branderij).

ETEN EN DRINKEN

Grand Café 't Hoofd 1: Burg. de Jonghkade 35, Maassluis, www.grandcafethoofd.nl, di.-zo. 10-22 (vr.-za. tot 1) uur.

Mijn Torpedoloods 2: Stationsweg 43, Hoek van Holland, www.mijntorpedoloods.nl, ma.-vr. 8.30-23, za.-zo. 9-23 uur.

La Sicilia 3: Emmastraat 76, Rozenburg, www.lasicilia.nl, di.-zo. 16-22 uur.

WINKELLEN

In het havengebied valt logischerwijs niet veel te shoppen. Maar in de Rotterdamse binnenstad, en dan vooral op de **Lijnbaan** en op en rond het **Beursplein**, wel. Exclusieve, trendy boetieks vind je onder andere in de **Witte de Withstraat**, de **Van Oldenbarneveltstraat** en aan de **Nieuwe Binnenweg**. **De Bonte Koe 1:** Lange Haven 54, Schiedam, www.debontekoe.nl, ma. 12-17.30, di.-za. 9-17.30, zo. 12-17 uur.

ACTIEF

Rondvaarten door de haven: Spido, vertrek Willemsplein 85, Rotterdam, www.spido.nl, voor afvaarttijden zie website, havenrondvaart 75 min. € 13,25, 4-11 jaar € 8. Rondvaarten door de haven en themacruises. In juli en augustus worden verschillende dagtochten georganiseerd.

Bootexcursie naar Kinderdijk 1: vertrek Boompjeskade, 200 meter links van de Erasmusbrug, www.rebus-info.nl, eind mrt.-okt. di.-zo. 12 uur (tocht duurt 4 uur), € 17,50, 4-11 jaar € 12,50.

Strijd tegen het water – de Deltawerken

Een rondje Oosterschelde geeft de beste indruk van de inspanning en het vernuft die het heeft gekost om het land te beschermen tegen het water, en tegelijkertijd de natuur te sparen.

Luctor et Emergo

Hoewel de lijfspreuk van de provincie Zeeland, *ik worstel en kom boven*, refereert naar het jarenlange gevecht met de Spanjaarden in de 16e en 17e eeuw, zou hij net zo goed kunnen slaan op de eeuwenlange strijd tegen het water.

Tot in de 20e eeuw bestond Zeeland uit honderden eilandjes die met elkaar waren verbonden door veren en pontjes. De ligging van de eilandjes veranderde constant. Deels door mensenhanden, die dijken aanlegden, kregen kanaliseerden of zelfs land teruggaven aan de zee. Deels door de natuur: er waren regelmatig overstromingen en stormvloed, en soms verzwolgen die hele dorpen, zoals **Koudekerke**.

4

Kroon op de Deltawerken: de Oosterscheldeking. Door getij toe te laten in de Oosterschelde, is de unieke natuur grotendeels gespaard.

Pauze, even rebooten in deze verborgen hofjes en tuinen

Je moet het even weten, want anders loop je er zo aan voorbij. Loop je toch onder de poort door, dan sta je ineens in een mooie binnentuin, omringd door vaak lieflijke huisjes. De typisch Nederlandse hofjes zijn oasen van rust in diverse steden.

Prinsentuin, Groningen

Hofjes – een typisch Nederlands fenomeen – of gasthuizen zijn plekken waar vroeger arme en zieke mensen mochten wonen en werden verzorgd, of waar vreemdelingen konden overnachten. Meestal werden ze gebouwd rond een van buitenaf te bereiken tuin. De uit 1626 daterende Prinsentuin in Groningen is daar een voorbeeld van. Behalve de rozentuin en kruidentuin is de zonnewijzer hier een bezienswaardigheid. En vraag je je af waarvoor het blauwe muurtje in de tuin dient? Dat moest voorkomen

Prinsentuin Groningen.

dat men drank de tuin ingooide toen het Prinsenhof nog een militair hospitaal was. Turfsingel 43

Samuel de Zee's hof, Leiden

Leiden telt 35 hofjes, allemaal in de binnenstad en allemaal een bezoek waard. Het grappigste verhaal komt van het Samuel de Zee's hof (1723). Boven de ingang ervan staat: 'Geef god alleen de eer voor goede dognie rijke neeven ende nigten deed Samuel de Zee dit bij zijn leeven stigten'. Het zat namelijk zo: Samuel de Zee had nogal een hekel aan

Hofje van Letmaet, Gouda.

zijn familieleden. Maar hij had, ondanks vier huwelijken, geen kinderen, dus zijn kapitaal zou na zijn dood tegen zijn wil toch naar die neven en nichten gaan. Doezestraat 14-18

Schat van Schoonderloo, Rotterdam

De moderne stad Rotterdam kent geen kloostertuinen en hofjes. Toch is de Schat van Schoonderloo in Rotterdam (2003) een bezoek waard. Een rosarium, een vijver en grote fruitbomen. Ooit was deze plek in Rotterdam-West een braakliggend kavel waar afgedankte koelkasten werden gedumpt. Buurtbewoners maakten een herinrichtingsplan voor de binnenplaats en de tuin heeft nu een belangrijke functie in de buurt. Voor kinderen, natuurgenieters, rustzoekers en allerlei vogelsoorten. Havenstraat 144

Wildemanshofje, Alkmaar

Gerrit Wildeman was rijk geworden met handel in koloniale waren, maar aan het einde van zijn leven waren zijn vrouw en twee kinderen al overleden. Hij besloot dat er met zijn erfenis een nieuw armenhuis gebouwd moest worden voor vrouwen op leeftijd. Zo ontstond het

Wildemanshofje (1713). Saillant detail is dat er nu, driehonderd jaar later, nog steeds geen mannen mogen wonen: de woningen rond het hofje worden nog altijd uitsluitend door vrouwen bewoond. Deze bewoonsters worden ook wel de 'hofdames van Alkmaar' genoemd. Oudegracht

Hofje van Letmaet, Gouda

Het hofje van Letmaet (1616) zou ook weduwenhofje kunnen heten. Harman Letmaet benoemde zijn moeder tot enige erfgename op voorwaarde dat ze zijn geld zou gebruiken voor een goed doel. Na Letmaets dood liet zij een hofje bouwen met huisjes voor arme weduwen zonder kinderen. Het is één van de drie overgebleven hofjes in Gouda; in de 17e eeuw waren er nog meer dan twintig. De tuin van het Hofje van Letmaet is open voor iedereen. Nieuwehaven

Hofje van Oorschot, Haarlem

Het oudste hofje van Nederland is te vinden in Haarlem en is gebouwd in 1395. Het Hofje van Oorschot (1768) is niet het oudste, maar wel het chicste van de stad. Tegenover de plek waar het